

Tante Hertha

Nr. 234, 20. årgang, December 2017

Lars O. har arbejdet 10 år i Hertha, og det blev fejret ved en lille festlighed i staldens nye lokale. (Foto: Ole W.)

Tante Hertha er Hertha Levefællesskabs informationsblad, som udkommer ca. d. 1. i hver måned. Redaktør: Allan Elm. Redaktionsudvalg: Helle Hansen, Per Clauson-Kaas, Ole Wadsholt og Anne-Lene Jappe.

Folk, som ikke er bosiddende i Hertha og som ønsker at abonnere, kan henvende sig til redaktøren på tlf. 3840 3402 eller pr. mail.

Deadline for stof til bladet er d. 20. i måneden før til: tante@hertha.dk eller i postkassen Landsbyvænget 2A, mærket 'Tante Hertha'. Stof, som kommer efter deadline, kan ikke garanteres bragt!

Tante Herthas mail-adresse: tante@hertha.dk.

KALENDER PÅ HERTHAS HJEMMESIDE www.hertha.dk opdateres løbende. Hertha er på Facebook (bestyres af Anne-Lene)

Forsidefoto: Ole Ingerslev i færd med plukning af de sidste æbler (Foto: Helle H.)

HerthaKalender

December 2017

Fredag d. 1.	Fællesspisning	Kl. 18.00	Salen
Søndag d. 3.	Adventslabyrint	Kl. 16.00	Salen
Mandag d. 4.	Adventsspiral	Kl. 16.30	Salen
Fredag d. 8.	Grødnisserne kommer til Hertha	Kl. 18.00	Salen (se annonce)
Søndag d. 10.	Sild i rød kjole	Kl. 13.00	Cafeen
Tirsdag d. 12.	Kikhullet: Halløj i Operaen	Kl. 19.30	Cafeen
Onsdag d. 13.	Fællesspisning	Kl. 18.00	Salen
Onsdag d. 13.	Julespil i Skivholme Kirke	Kl. 19.00	Skivholme Kirke
Torsdag d. 14.	Koncert med Marcus	Kl. 20.00	Salen (se annonce)
Søndag d. 17.	Julespil i Hertha	Kl. 16.00	Salen
Fredag d. 22.	Julespil i Hertha	Kl. 19.00	Salen
Søndag d. 31.	Nytårs aften - Hvem tager initiativ til fest?		Salen

Januar 2018

Tirsdag d. 2.	Værkstederne starter		
Torsdag d. 18.	Bent Nielsen: Om Herman Bang	Kl. 19.00	Cafeen
Uge 4:	Bofællesskaberne på vinterferie		

Piber (men ingen trommer) spillede til Ole U. ' fødselsdagsfest (se også side 12 og 23)(Foto: Ole W.)

Indhold i dette nummer:		Om julespillet	s. 14
Rubrikannoncer og aktuelt	s. 4	På uddannelse i Findhorn	s. 16
Navngivningsfest for Tobias Zen	s. 7	December-nyt fra landbruget	s. 20
Hertha—nu og i fremtiden	s. 8	Sket i november	s. 22
Kulturelle eftertanker	s. 9	Bagsiden: Vokal- og konsonantdigt	
Fælleshus-/Kulturhusudbygning	s. 10		
Oles afsked	s. 12		
Billeder fra ruslandsturen	s. 13		

Koncert

Den 14. december kl. 20 vil jeg gerne holde en koncert med mine egne sange. Genre: Opløftende folk pop.

Vi bliver tre, der spiller på guitar og en på kahon (en lille kasse, som man kan tromme afdæmpet på). Koncerten varer en time.

Det vil koste en 50'er, og pengene kommer til at gå til et eller andet velgørende, der ikke er bestemt endnu. Der er 100 billetter. Alle er velkomne, men max. 100.

K.h. Marcus

Velkommen i den gamle biograf.....

Tirsdag den 12.12. kl. 19.30: Halløj i Operaen.

Så skal vi grine til Marx Brothers højt priste film.

Den er nok ikke på WHO's kulturarvsliste, men næsten. Sort/hvid fra 1935, danske undertekster.

Kikhulsgruppen: Tommy, Kirsten, Tyge og Tove V. Man er velkommen i gruppen, og velkommen med filmforslag.

Hjemmelavede uldne julegaver

Sælges torsdag d. 7. december i cafeen, Landsbyvænget 17 i Hertha kl. 15.30-17.30

Strik i uld med hulmønster: Stolaer, sjaler og halstørklæder i forskellige farver.

Baby-/børnehjelme og huer i uld, silke og bomuld.

Voksen: Strømper og huer m. sømandsbobler.

Esther Andersen

Tlf.: 33966644 (fastnet – ingen sms)

Cafehjælp til Rusland

På lørdagscafe mødet efter novembercafeen blev vi enige om at lade prisen stige fra 35 kr. til 40 kr. pr. voksen (børn indtil 18 år betaler stadig kun 20 kr). Der har før været tale om at lade prisen stige, da de fleste synes, det er alt for billigt at kunne spise så meget man lyster af det overdådige kagebord, men da alt arbejde er frivilligt (man får sine udgifter dækket). har der altid været overskud, og hvorfor så lade prisen stige? En lille rationel grund kunne være. at det er så meget lettere at give tilbage på 40/20 kr., især når der er rigtigt travlt. Når vi så alligevel efter mange år vælger at lade prisen, stige skyldes det, at vi med stigningen på 5 kr. har valgt at støtte det russiske sted for udviklingshæmmede Blagoe Delo, en beslutning, der blev meget kraftigt støttet af de beboere, der deltog i novembercafemødet

Helle

Rusland

Til Ruslandsrejsen har vi modtaget donationer på 105.250 kr. til rejsebidrag fra 3 forskellige fonde. Vi er meget taknemmelige for de flotte bidrag, der primært gik til at holde beboernes udgifter nede. Bofællesskaberne ønsker fortsat at holde en kontakt med Blagoe Delo og forsøger at vedligeholde en kontakt og at støtte dem gennem at få dem som "venskabs-sted", og bl.a. købe årets adventslys og andre produkter fra deres værksteder. Vi vil i fremtiden følge og støtte det store arbejde, der bliver gjort på en antroposofisk institution, der arbejder så seriøst og hårdt, og som kæmper for den daglige overlevelse.

Anne-Lene

NYHED!! GRØDNISSENE KOMMER TIL HERTHA.

Efter 3 års pause dukker Grødnisserne op igen: **Fredag den 8. december kl. 18** i Herthahus' sal.

Vi byder på hyggelig atmosfære og stemning.

For 25 kr. får du hjemmelavet grød, smørklat, kanel og sukker, ½ nisseøl og saftvand.

OBS. Vil du være med så **tilmeld dig, tirsdag 5.dec, onsdag 6.dec. eller torsdag 7.dec.** mellem kl. 14.30-17 i Herthahus' foyer. Vær stille, husk på, du er på besøg.

På bordet ligger en masse "manilla"-kort med numre. Du skriver dit navn på bagsiden og du har nu tilmeldt dig. Du betaler først fredag ved ankomsten. Hvis du ønsker **laktosefri grød** (mælkefri), skriver du LAK ud for dit navn. Gæster er også velkomne.

Husk medbring eget glas og service.

Grødnisserne er: Bente og hjælpere, der dækker bord. **Karen Wadsholt**, der spiller jule- nissesange. **Tyge, Gitte, Kamala og Jytte**, der laver frisk grød. Kom lidt før kl. 18.

Grøden laves efter **en gammel dansk nisseopskrift:**

Til 8 personer bruges 2 liter vand, som bringes i kog, derefter tilføres 2,5 dl. grødris. Koges i ca. 50-60 min. Efter kogningen røres lidt salt i, og ca. ½ liter piskefløde tilsættes. Anbringes i fars/mors dyne, til den skal serveres.

NB: mælk, der koges længe, er svær at fordøje, derfor bruger vi vand + fløde.

På glædeligt gensyn
Bente, Karen, Tyge, Gitte, Kamala og Jytte.

NB: Overskuddet går til noget fyrværkeri til nytårsaften.

SKØN EJERLEJLIGHED I HALMHUS TIL SALG I HERTHA

2-værelses lejlighed med hems til salg i halmhus i Hertha

- ♦ Boligareal 65 m² + 7 m² hems Henvendelse til Anette Jakobsen
- ♦ Carport og andel i skur Telefon 22934393
- ♦ Pris 1.300.000 kr. Mail: jakobsen_anette@jubii.dk

Navngivningsfest for Tobias Zen

D. 11.11.17 blev der afholdt navngivningsfest for Tobias Zen på Demetervænget. Stuen blev hurtigt fyldt op af glade levefæller og familie. Det summede af samtale og god stemning omkring det store kagebord med de mange lækre kager, som folk havde medbragt. Der var chokoladekage, citronkage med mazarinbund, kokostoppe, fryd og æblekager i alle varianter.

Det var en sand overflod. Som en del af begivenheden kunne man skænke Tobias en egenskab eller et budskab nedskrevet på træstykker, som Johnny havde skåret ud af det lille asketræ, som vi fældede på grunden, da vi byggede. Gæsterne skænkede Tobias mange vir-

keligt fine ønsker, som I kan se på billedet, bl.a. disse tilfældigt udvalgte: Cykel, engel, mod, verdenshumor, hjertevarme, tillid og livsglæde.

Det var en dejlig dag med god stemning og uforpligtende menneskemøder på kryds og tværs. Vi nød det alle i fulde drag.

Vi forældre er fyldt med taknemmelighed og glæde over den store deltagelse fra Levefællesskabet og takker især for de mange gode ønsker og egenskaber, der blev givet videre. Også tak for de mange fine gaver og ikke mindst de meget lækre kager, I havde med. Tobias er en heldig dreng med alle de gode mennesker omkring sig! Det er berigende at mærke den varme, kærlige omslutning fra fællesskabet omkring Tobias og hans indtræden i verden.

TAK
Johnny og Tina

Hertha – nu og i fremtiden

Efter Michaelsspillet d. 28. september var der en (overraskende) stor gruppe Hertha-folk, som mødtes med Hans Brodal og Lotte Juul Lauesen i salen til en snak om Hertha – nu og i fremtiden. Det blev en spændende aften, hvor vi bl.a. blev delt op i grupper efter alder – fra pionérgruppen til de senest tilkomne. Her er nogle af de spørgsmål, som grupperne kom frem til som væsentlige at forholde os til, og som det nok vil være nyttigt, at vi tager med i vore hjerter og i de forskellige sammenhænge, vi færdes i i vort lille Levefællesskab.

Yngste gruppe:

Hvordan styrker og nærer vi idé-kernen/værdierne/menneskebilledet, så det lever videre i en forbundethed med nuet?

Næstyngste gruppe:

Hvordan kan vi bidrage til verden?

Hvordan bevarer vi en levende antroposofi i balance mellem os alle sammen?

Hvordan bevarer vi de tætte relationer i et stadigt voksende fællesskab?

Midtergruppen:

Hvordan sikrer vi et tæt socialt samspil generationerne imellem?

Hvordan sikrer vi, at der er plads til ældre i Hertha – fysisk, socialt og praktisk?

Er der brug for et nyt "Hertha-inspireret" sted et andet sted?

Næstældste gruppe:

Hvordan gør vi Hertha mere bæredygtigt – i alle sammenhænge?

Hvad skal der ske med det, beboerne i dag skaber i værkstederne, når de bliver ældre?

Hvordan kan vi lave "det store VI" i frihed og respekt for forskelligheder – de bærende relationer?

Den ældste gruppe – pionergruppen:

Hvorfor er vi her?

Hvordan bærer vi impulsen videre?

Hvordan kommer vi ud i verden?

Hvordan giver vi menneskebilledet videre til nytilkommende?

Ref.: Allan

Kulturelle eftertanker...

... om "hvor kommer pengene fra ?"

D.8.11. afholdt Hertha Kulturforening et velbesøgt foredrag: Hvor kommer pengene fra? ved Julius Graakjær Grantzau. Det var et vanskeligt emne, som trak udfordrende på tilhørernes abstraktionsevner. Måske også vanskeligt, fordi alle har erfaringer med penge (og pengesorger), men de færreste har gjort sig ulejligheden at forstå, hvordan den samlede pengemængde er accelereret i vor tid. Penge er på engang så nært og alligevel så abstrakt...

Julius forklarede, at pengemængden fra at være nogenlunde stabil er 5-doblet over de seneste 25 år. Hvor kom og kommer disse penge fra? De bliver skabt af de mange lån, vi optager i banker og realkreditinstitutioner. Måske man forestiller sig, at der bag ved disse lån findes en eller anden konstans, der garanterer, at de således lånte penge reelt modsvarer et tilsvarende plusbeløb et eller andet sted. Sådan er det dog kun til dels. I et heftigt accelereret pengemarked er denne balance mindre og mindre overskuelig – også for finansmarkedet selv. Denne ubalance er hovedårsagen til finanskrisen, og så længe dette problem ikke er løst, vil vi have flere finanskriser i vente.

Det var mit indtryk, at emnet faldt nogle af os ret svært. Guld, perler eller stude – det ved man da, hvad er. Det skaber en ret konkret forestilling i mig. Men 100.000 eller 1.000.000.000 – det kan jeg ikke begribe med billeder, kun mentalt lader det sig begribe. Måske det også er en del af årsagen til, at håndteringen af penge er løbet løbsk for vores samfund.

Hvis man vil vide mere om denne problemstilling og evt. støtte et konstruktivt arbejde med at håndtere den, så kan man melde sig ind i foreningen: Godepenge.dk

Gode Penge arbejder for en demokratisk reform af pengesystemet, hvor staten regulerer pengemængden i samfundet i stedet for de private banker.

Tak til Julius for hans tålmodige forsøg på at hjælpe os med at komme en forståelse (lidt) nærmere.

V.h. Morten Hauge Nielsen

Fælleshus-/ Kulturhusudbygning

Hvordan er vore reelle behov nu, og hvad har vi i forvejen, der kunne tilgodeses dem?

Flere nye beboere er kommet til siden sidste gang, tanker om fælleshuset blev vendt på Landsbymødet (LM), og der blev spurgt til, hvad der egentlig foreligger af ønsker og behov. Derfor vil jeg nedenfor bl.a. skitsere de ønsker, der har været ytret.

Det sidste konkrete er, at

- en lille gruppe har, siden man i sommer fandt ud af, at den sidst valgte model med underetage var for dyr, arbejdet videre på den økonomiske side af det fremtidige fælleshus. (Vi har endnu ikke fået fremlagt nyt).

- der er en gruppe mennesker, der aktuelt ser på forholdene omkring bageriets omklædningsplads.

Jeg tænker, at behovene for fælleshuset m.m. ikke har ændret sig markant. Der var – ud over ønsket om en større sal, der ikke hænger sammen med bofællesskabet – et stort ønske om et fælles kreativt værksted, et godt pedelværksted (i både HBVs og Levefællesskabets interesse), større omklædnings- og garderobepads til bageriet, lagerplads til bageriet, handicap-toilet, plads til vaskemaskine, evt. et rum til de unge mennesker, som kunne tænke sig at mødes udenfor hjemmene (ønsket om musiklokale blev trukket tilbage).

HBV har behov for større værkstedsplads til vævestue og maleværksted samt terapilokaler.

Og nogen taler om værelser til overnattende gæster.

Noget af det ønskede kunne placeres andre steder end fælleshuset, til fordel for en større sal der. Fx det kreative værksted og overnatningsmuligheder for gæster. Man kunne tale om at forene det fremtidige maleværksted (HBV), som evt. bliver i det nuværende Nerthus, med det ønskede kreative værksted (Levefællesskabet). Hvis der f.eks. bliver to behandlerrum i det nuværende Nerthus, kunne de evt. bruges som overnatningsrum til gæster. Angående et evt. rum for de unge mennesker, kunne man tale om muligheden for at bruge det nye lokale i stalden.

I forløbet med idéskitsering sidste år dannedes også ideen om at flytte varrelageret til fronten af bygningens vest-ende (relativ billig tilbygning, da der ikke er behov for vand/kloak). Dette ville give mulighed for flere varianter af brugen af det nuværende hus. Der er fra værkstedernes side et ønske om på sigt at kunne åbne værkstedsudsalget for udefrakommende.

For mig at se ville det være hensigtsmæssigt, indholdsmæssigt at reducere fælleshus-udvidelsen fra to til ét køkken, som faktisk er den ide, en NO-

GET tidligere gruppe var kommet med udspil om. Nærlig at udvide det nuværende køkken med det nuværende varelager, altså en betydelig udvidelse af køkkenplads. Det ville kunne tilgodese vore behov i langt de fleste tilfælde, OG give mere plads i salen (de dyre installationer er da på plads). Køkkenet kunne inkludere et par caféborde også, og fra rummet ville der kunne være offentlig adgang til værkstedsbutikken.

Det er et svært spørgsmål, om huset ville blive tilstrækkeligt udfyldt med aktivitet... Der kan opstå ting, som vi i dag ikke er vidende om...

Men hvad vi allerede ved, kan finde sted i fælleshuset, er: Den daglige midagsmad for HBVs eksterne brugere, medarbejdermøderne hver 2. uge, Suppegryden, biografen "Kikhullet", fællesspisning, ramme omkring større grupper af besøgende, Café Ingefær til majmarked og høstmarked (hvor vi i så fald ikke behøvede at sætte telt op), private fester, kurser (dog uden overnatning) ... På et tidspunkt har der også været en idé om at starte en lille Café-virksomhed (som socialøkonomisk virksomhed).

Levefællesskabets visions- eller arbejdsseminarer (hvert 2. år) kunne vi holde på stedet og spare lejen for lokaler ude, hvis vi bygger salen stor nok til at kunne rumme 100 - 120 mennesker (der ville rundtom være lokaler nok til diverse gruppearbejde).

Sibylla Hofstetter

Fornemt og populært besøg i Herthahuset (Foto: Anne-Lene)

Oles afsked

Til Oles afskedsfest dividerede Rasmus Aagaard med nedenstående modificerede morgensamling (se et par billeder fra festen på side 23):

Der blev slået på den store klangskål med Ole stående inden i. Gong, Gong, Gong

Der blev traditionen tro startet med et **morgenvers**:

"I morgensolens stråler strækker min sjæls virkekraft sig ud i verden til duften af Elinors hjemmebagte boller og frisklavede Karat-kaffe (den man byder uventede gæster på), og jeg fryder mig ved forventningen om alle de uplanlagte menneskemøder og kunst-impulser, der skal fylde dette, min nye pensionist-tilværelses, første fjumre-år.

Og på tysk:

Im hübsches Schicksahl erwartet mir immer die Wienerschnitzel mit Gemüse und außerordentlicher Gewissenshaft des grün-güntherliches Schlichten-schluchten, wo als meine Seele sich anaufhinterin-nebenüberuntervorzwischen-liches begeistert kümmert um die Gewischen-wachsen-strahlen.

Gentages på dansk. Og vi synger nummer 491 : "Jo, jo, Gøgleri er en nobel kunst".

Kalender: I dag er det fredag den 24. november, og i kalenderen står der, at:

Morten T. skal være sammen med sin nye legekammerat i pavillonen, Inger. De skal spille racerbil-spil sammen.

Dramaholdet får besøg af Barberen i Sevilla kl. 10; bagefter skal han holde møde med ledergruppen om vores budgetter.

Klokken 11 skal Inger ud og lede efter Morten T., der ikke er kommet endnu. Han er sikkert nede hos Ole og Ellinor, der har Karat-kaffe på kanden.

Mandegruppen holder krisemøde i pavillonen; Per har fri, så det er kun Allan, der deltager. Og Allan har reserveret Caddy'en resten af året.

Værkstederne i dag er præget af Oles afsked med HBV. Da han har lavet to mands arbejde, og vi kun har ansat én afløser, vil en del opgaver fremover blive fordelt på værkstederne:

I **Bageriet** skal de både blæse og have mel i munden: I dag skal de kringle en afskedsfest, feje krummerne op efter Ole og smøre glasur på resten.

Vævestuen skal forsøge at samle trådene og finde den røde af dem.

Mejeriet vil hele dagen græde over spildt mælk, ind til Sankt Michael kommer og trøster dem.

Landbruget skal høste som de sår. I deres ansigts sved.

Køkkenet serverer brændende kærlighed drysset med reven ost. I dagens anledning Gamle Ole.

Skolekøkkenet er i en lidt speciel situation: Ole har påvist, at samfundet for hver krone, vi giver til køkkenet, får 2,89 igen. Regeringen har derfor solgt skolekøkkenet til ISS for fem kroner. ISS har så fyret halvdelen af medarbejderne og sendt resten i skattely. Vi ved ikke helt, hvor den lander. Men der er rugbrød og leverpostej i køleskabet.

Maleværkstedet har malet sig selv op i et hjørne og kan først komme med til festen, når malingen er tør. Det var vådt-i-vådt, så der kan gå et par dage.

Gartneriet synes, at Ole er en heldig kartoffel og vil se, om de kan få ham til at spire til næste fuldmåne.

Udeholdet er ude af sig selv og holder sig indendøre i dag.

Og endelig vil **Dramaholdet** indøve feel-good familiespillet "Ole Lukøje ta'r en Morfar".

Som lovet i sidste nr. de sidste billeder fra Ruslandsturen—som den VIRKELILG foregik..... (Fotos: Karen V).

Åh nej, ikke nu igen...

Hvor pokker lagde jeg nu det pas...?

...og den vil jeg have, og den og den og den....

Jammen, Randi, jeg er sikker på, at vi er i Россия

Naaannn, naannnn

Sagde hun ik at vi sku med toget hjem...?

Jammen, hvis nu jeg er RIGTIG sød...?

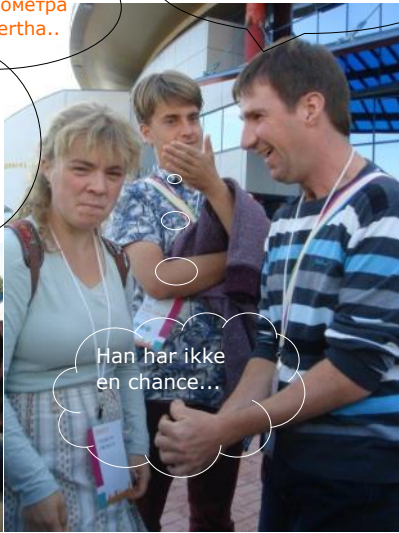

Her står at der er 3.063 километра hjem til Hertha..

Hmmm... Måske skulle man overveje at udvandre...

♪ Der eeer et øndit land... ♪

Han har ikke en chance...

Om Julespillet

Ved juletid samles vi hvert år om Biblens fortælling om Josef og Maria, som drager til Betlehem for at blive skrevet i mandtal – om Maria, som snart skal føde sit barn, Jesus, men nægtes husly i byen og må føde i stalden mellem okse og æsel; om hyrderne på marken, der af en engel får bud om barnets fødsel og derfor drager til stalden for at finde Guds søn.

Disse begivenheder fortælles, spilles og synges i det julespil, som Hertha

opfører. Det består af Kristi fødselsspil og Hyrdespil. Spillene har deres rod og oprindelse i de gamle bondesamfund i Ungarn, hvor de i årene 1500-1700 opførtes hvert år. De gamle spil stammer fra Oberufer i Ungarn, og består af i alt 3 selvstændige spil: 'Paradisspillet' om Adam og Eva, 'Kristi fødselsspil og Hyrde-

spil' og 'Helligtrekonger' med bl.a. Herodes.

Når høsten var overstået, samlede en ledende person i et sådant bondesamfund en række unge bønderkarle omkring sig for at danne en skuespillertrup. De unge mennesker, der jo hvert år havde set spillet, havde ikke svært ved at lære replikkerne. Sværere var det dog – da

de udvalgte ikke just var byens bedste børn – at de måtte love, at de i den tid, de øvede og spillede, ikke måtte drikke, skulle holde sig fra værtshusene, opføre sig sømmeligt og være på tilbørlig afstand af pigerne! De måtte ikke synge skæmteviser og skulle i et og alt lyde den bonde, der stod for spillet.

Overholdtes reglerne

ikke, var straffen at betale en bøde til kostumekassen.

Rollerne blev udelukkende spillet af mænd og som sagt ikke just de mest skikkelige; men som øvningen skred frem, viste det sig, at spillene havde en særdeles gavnlig indflydelse ikke mindst på de urolige gemytter.

Når spillet så var færdigøvet, vandrede hele skuespillertruppen i december måned fra by til by. På kroen, hvor der forinden var gjort plads, bankede de på døren, trådte ind i det tætpakkede lokale for at fremføre deres spil for folk i byen.

Med en blanding af højtid og "falde-på-halen-komedie" blev der, som spillet skred frem, skabt en stemning af andagt og glæde, blandet med en god portion folkelig humor.

I Hertha og lignende Rudolf Steinersteder verden over bliver disse spil vist hvert år. Nu bruger vi selvfølgelig mænd og kvinder i rollerne. Vi forsøger ikke en masse for at være med, og der er ingen bødekasse.

Selvom det er de samme spil hvert år, forsøger vi at bringe noget af den oprindelige, enfoldige og folkelige varme ind i spillene, således at tilskuerne – sammen med den enkle scenografi – får noget, de kan glæde sig over resten af året. Kedeligt bliver det ikke, da skuespillertruppen hvert år har en ny sammensætning.

Per C-K

Litteratur om julespillene:

'Om Julespillene' af Henning Andersen

Fotos fra julespillet 2016: Niels Jørgen Berg

PÅ UDDANNELSE I FINDHORN, SKOTLAND

Af Kamala Roest

Kort om Findhorn

Findhorn er et 55 år gammelt økosamfund. Det er startet op af 3 pionerer (Peter & Eileen Caddy og Dorothy Maclean) som havde fået en vision fra Gud om at slå sig ned i en campingvogn på tangen Findhorn i Nord Skotland. Her begyndte de at samarbejde med deva'er i planteverdenen og fik hurtigt fantastiske resultater med deres grøntsager, som blev verdensberømte. Mennesker fra hele verden kom til, og dermed startede fællesskabet i Findhorn.

Findhorn er nu et spirituelt lærings- og uddannelsescenter. Som fællesskab er Findhorn meget favnende og har som sit mål at rumme diversiteten, hvilket både har fordele og ulemper, f.eks. tager beslutningsprocesser generelt meget lang tid.

For mere end 30 år siden startede en gruppe forældre fra Findhorn i øvrigt Moray Steiner school, som ligger få kilometer fra Findhorn-fællesskabet.

Findhorn-fællesskabet bygger på 3 principper:

- **Deep Inner Listening (dyb indre lytning).**
- **Co-creation with Nature (sam-skabelse med naturen).**
- **Work is Love in Action (arbejde er kærlighed i handling).**

Jeg er netop kommet hjem fuld af glæde og inspiration efter 5 uger i Findhorn, Skotland. Jeg tog en uddannelse: Eco-village Design Education (EDE), som kan oversættes til 'økosamfunds design uddannelse'. Det er en uddannelse under Gaia-Education, som jeg havde ansøgt om gennem Landsforeningen for Økosamfund (LØS). Desuden fik jeg støtte fra Erasmus+ som er et EU-program for videregående uddannelser. Dermed har jeg forpligtet mig til at formidle det, jeg har lært, videre her i Hertha samt i LØS regi. Så nu er jeg allerede i gang :-)

Ecovillage Design Education.

Vi var et lille hold på 14 mennesker, med vidt forskellige baggrunde, som kom fra mange steder i verden. Alderen var fra starten af 20'erne til midt i 50'erne.

Uddannelsens omdrejningspunkt er bæredygtighed, fællesskaber og design.

Vi arbejdede med de fire dimensioner i Gaia-Educaions bæredygtigheds-hjul:

- Den sociale dimension.
- Den økonomiske dimension.
- Den økologiske dimension.
- Verdensbillede.

Vi havde en uge til hver af de fire dimensioner, og i den 5. uge havde vi om formidling og læringsprocesser.

At arbejde med design handler om, hvordan vi bevidst skaber systemer. Et system kan f.eks. være en have, et byggeprojekt, et spilderensningsanlæg, men også hvordan vi designer vores sociale fællesskaber. For at designe systemer, der er bæredygtige, blev vi inspireret til at lære fra naturen. Ved en given problemstilling kan vi spørge:

Hvad vil naturen gøre her?

Hvad vil naturen ikke gøre?

Og hvorfor?

Her kommer lidt om de forskellige dimensioner: Den sociale dimension.

Her arbejdede vi med, hvordan vi får fællesskaber til at trives. Hvordan bliver alle engageret i et fællesskab, og hvilke aftaler vil vi have for vores fællesskab?

Vi arbejdede med balancen mellem lederskab og deltagelse i vores egne gruppeprocesser ved at facilitere hinanden. For meget lederskab kan føre til, at det bliver autoritært og folk føler sig koblet af, mens for høj grad af deltagelse kan give en kaotisk proces, hvor det er svært at træffe beslutninger.

Desuden blev vi introduceret til et socialt værktøj, Sociocracy. Det er et organisationsstyringssystem, der har til formål at have både en konsensusproces og samtidig lederskab til at bevæge et formål fremad.

Den økonomiske dimension.

Det var overraskende spændende!

Vores nuværende industrielle vækstparadigme er helt uholdbart. "For at tro på evig vækst på en planet med begrænsede ressourcer må man enten være skør eller økonom!!" som et citat siger.

Det er ganske få århundrede vi har haft et pengesystem med valuta. Økonomi handler i virkeligheden om relationer! Gaver/tjenester gives med forventning/håb om gensidighed, som ikke nødvendigvis behøver gives tilbage til giveren, men som sikrer at gaver/tjenester cirkulerer i samfundet.

Hvis jeg låner 10 kr. af dig og giver dig 10 kr. tilbage og dermed udligner min gæld, signalerer jeg i virkeligheden: Jeg har ikke brug for dig!

At skabe en modstandsdygtighed i forhold til det industrielle vækstparadigme handler bl.a. om at skabe og holde på lokale ressourcer og færdigheder. Nogle forsøger med en lokal, uafhængig valuta. På Findhorn har de en valuta som hedder EKO, men der er endnu nogle udfordringer med at få det til at fungere i praksis.

På vores lille hold lavede vi et forsøg med gaveøkonomi, hvor vi lavede en gavecirkel. Det fungerer sådan, at hver skal have et behov samt tilbyde en tjeneste: det kan f.eks. være at lappe en cykel, slå græs, it-hjælp, massage o.s.v. Når alle behov og tjenester er fremsat, laver man en lille markedsplads, og så kan man vælge, hvilke behov man vil hjælpe med at opfylde og hvilke tjenester man gerne vil modtage. Vi havde stor glæde af oplevelsen,

da vi fandt ud af, at det både var en glæde at modtage og at give. Ved at se økonomi og relationer i sammenhæng er der mulighed for, at sociale udfordringer, som ensomhed og at det enkelte menneske ikke udlever sit formål, også bliver løst.

Den økologiske dimension.

Her så vi bl.a. på bæredygtigt byggeri, de 12 permakultur-principper og hvordan spildevand kan renses med planters rodsystem.

Verdensbillede.

Denne dimension bliver af nogle kaldt for kultur og dækker også ritualer og spiritualitet.

Her blev jeg inspireret af Joanna Macy. Hun har gennem mange år arbejdet med en form for spirituel bæredygtighedsaktivisme, som handler om skiftet fra det industrielle vækstparadigme til et bæredygtigt og livsopretholdende samfund.

Hun har bl.a. skrevet bogen "Active Hope" (aktivt håb), som handler om, hvordan vi kan se de store globale udfordringer i øjnene uden at blive handlingslammet. Her har hun udformet en proces, hun kalder: The Work that Reconnects (arbejdet som genopretter), som har følgende faser:

Taknemmelighed
At ære vores smerte
At se med nye øjne
At gå fremad

Den vigtigste læring.

For mig handler den vigtigste læring fra uddannelsen om vores gruppeproces. Vi lærte kollektivt og blev dermed hurtigt bedre til vores gruppeprocesser, selvom det ikke var helt nemt i starten. Vi lærte hurtigt at fokusere på relationerne i stedet for resultatet - for når vi trives i relationerne, bliver resultatet hurtigt og nemt godt. Vi lærte, at alle stemmer er lige vigtige. Den hurtigste kan bruge sit overskud til at løfte andre i gruppen ved f.eks. at spørge: Hvordan hjælper jeg bedst hele gruppen videre nu?

Spiralen fra The Work that Reconnects.

Præsentation af Hertha.

På Findhorn havde jeg også fornøjelsen af at præsentere Hertha for mit hold og mine undervisere. Inden jeg tog afsted havde jeg fået hjælp af Allan Elm med billeder og tekst til at lave en Powerpoint-præsentation om Hertha. Jeg fandt også et lille filmklip med Heino på YouTube, for at mit hold kunne fornemme relationen til de udviklingshæmmede og det helt særlige, som det giver os at leve sammen med dem. Endelig snakkede jeg med Per Clauson-Kaas, og jeg fik en mail fra Helle Hansen, som gav mig et indblik i, hvordan ideen om Hertha blev til, om opstarten og visionerne samt den antroposofiske baggrund. Jeg talte også med Tommy og kort med Eljsabeth og Birthe fra gartneriet. Det var meget berigende, og jeg tænker på, hvordan vi kan sørge for, at alle nye tilflyttere får samme mulighed?

Fremtiden.

Jeg har følgende ideer, som jeg gerne arbejder med her i Hertha, hvis der er nogen som vil være med:

- Gave-cirkel.
- Brunch og foredrag. Søndags brunch med et/to foredrag, hvor vi i Hertha kan fortælle om noget, vi er passioneret omkring og dermed lære af hinanden.
- Foredrag/workshop. Jeg vil meget gerne lave et foredrag + nogle workshops, hvor jeg deler mere af det, som jeg har fået med fra uddannelsen. Jeg tænker, det bliver i løbet af 2018.

Til afslutning vil jeg bare tilføje: Det var dejligt at være afsted, men det er også rigtig dejligt at vende hjem til Hertha igen!

*Kærlig hilsen
Kamala*

December-nyt fra landbruget

Af Lars Pedersen

Medarbejderne

Den 1. november havde Lars O. været ansat i Herthas Værksteder i 10 år. I den anledning blev der den 8. november kl. 10:30 holdt en lille reception i staldens nye pauserum. Der mødte ca. 45 mennesker op fra de andre værksteder og fra Levefællesskabet. De blev beværtet med kaffe og te, samt scones fra bageriet, som i dagens anledning kunne toppes med flødeskum. Lars O. startede med at arbejde i forskellige værksteder. Han har de sidste mange år arbejdet i landbruget, hvor han primært saver brænde. Lars O. holdt en lille tale, hvor han bl.a. udtrykte sin glæde ved at arbejde i Hertha. Dette er gensidigt, da Lars O. er meget afholdt for sit gode, smittende humør. Et stort tillykke med jubilæet og tak herfra.

Endelig kom de så, de sidste kedeldragter. Som jeg skrev om i sidste nummer, har landbruget fået nye ens kedeldragter med logo og navn. Der var nogle, der ikke passede, og der måtte derfor skaffes andre. Bent var en af dem, der måtte vente på sin. Det er en lang proces at få samlet dem, der skulle have andre, komme ind og få prøvet den rigtige størrelse og herefter få påtrykt navn og logo. Det har ikke været nemt, og der er dagligt blevet spurgt til tidspunktet for ankomsten af netop hans kedeldragt. Så endelig oprandt dagen onsdag den 15. november, hvor Bent stolt kunne tage sin helt egen kedeldragt på med Herthas logo og hans navn. Han

var igen "fuldt gyldigt" medlem af staben i stalden.

Markerne

Der har ikke været så meget aktivitet på markerne i den forgangne måned på grund af den megen nedbør. Mark 7 ved shelter-skoven bliver nu græsset af køer og kvier.

Der skulle egentligt have været sået rug på denne mark, men jeg syntes ikke de rette betingelser for en god etablering har været til stede. Mark 9 og 10, som ligger øst for stalden, vil senere på vinteren ligeledes blive brugt til afgræsning. Markerne 5 og 6 er

færdigafgræsset for i år og kunne godt trænge til en afpuksning for at undgå "sneskimmel". Sneskimmel opstår i de områder, hvor græsset er lidt for langt. Hvis vinteren bliver kold med frost og megen sne, vil det lange græs lægge sig på jord-

overfladen og skygge for det nye græs, der gerne skulle spire frem. Græsset vil derfor gå ud eller dø i disse pletter, og det vil være nødvendigt at så nyt græs. Her spiller vejret igen ind, da jorden er så våd, at jeg er bange for, at en afpudsning med traktor og klipper vil ødelægge mere end det vil gavne. Så derfor hellere lade det være.

Dyrene

Den sidste dag i oktober kom de syv tyrekalve, der har gået i slugten sydvest for Herskind, på slagteriet. De har gået her siden 1. maj og vokset sig store. To af dyrene er solgt i kvarte

til private, mens resten er ligeligt delt mellem bofællesskabet og værkstedsbutikken. Billedet af tyrekalvene på marken er taget dagen inden deres exit. Men næste årgang er på vej, som vi kan se på næste billede. Her er Maria ved at gøre dem trygge ved tæt

menneskekontakt. Der er indtil videre kommet 4 kviekalve og 4 tyrekalve i år. Asta mangler endnu at kælte, hun har termin den 9. december. Vi er gået i gang med at inseminere køerne igen 1. november. Det går en del bedre i år, og de fleste er insemineret. Så er det spændende, om de så også er drægtige.

Det går stadig rigtig godt med Vigdis, og hun er blevet redet det sidste stykke tid. Både Vigdis og Freja bliver hver dag trukket eller redet over på gården vest for Hertha. Her har de en fold på ca. 1 hektar. Folden er meget kuperet og inddelt, så de skal bevæge sig meget for at komme over hele folden. Dette er gjort for, at de ikke skal blive for fede. Det er deres store problem, og især for Vigdis, der bliver meget syg af at spise for meget og bevæge sig for lidt. Det er stadig en stor mangel, at vi ikke har to heste, der kan rides af voksne. Men der bliver arbejdet på en løsning.

Grisene trives og kan sagtens nå at spise køkkenaffaldet fra bofællesskaberne. Derfor tænker jeg, det godt kan gå, at flere fra bofællesskabet giver grisene deres madrester. For at det ikke skal blive en "svinesti", som tiltrækker rotter, er det vigtigt kun at fodre i grisetrugene, og kun hvis der er spist op. Vi i landbrugsværkstedet rengør trugene hver morgen.

Sket i november

Mon Bent øver sig på sit foredrag til januar om Herman Bang...? (Foto: Ole W)

De travle bagere holdt også velfortjente pauser i november... (Foto: Ole W.)

Lars 'Landmand' Pedersen holdt et foredrag om det biodynamiske landbrug i Hertha (Foto: O.W)

Grisebasserne ser ud til at overleve julen—de er endnu ikke store nok til slagtning. Spændende, om de alle stadig er her d. 25/12... (Foto: Ole W)

Herunder: D. 6. november fortalte de ruslandsrejsende om den succesrige tur til "The first World Kongress.." i Yekaterinburg. Ne.t.v.: Eksempler på indkøb fra Ruslandsturen. (Fotos: Allan E)

Fra årsskiftet pensionerer Ole Uggerby sig og overdrager det tunge hverv som administrativ leder i HBV til Inger Aarup efter ti et halvt år på posten. D. 24 holdt han både fødselsdag og afskedsfest for såvel medarbejdere som hele Lefvællesskabet. Det skete med stil til lyden af både sækkepipe og gruppen "The Mamas"; til lagkager fra Vestermølle og lækker mad fra Corporate Cooking på Audonicon (Fotos: Ole W)

Herunder og tv.: D. 26-27 var HBV's medarbejdere og bestyrelse på fælles seminar på Nr. Vosborg herregårdshotel. Her blev der arbejdet med organisation og fremtiden for

HBV under de flottest tænkelige forhold. Stor rummelighed både pladsmæssigt, tidsmæssigt og mellemmenneskeligt blev oplevet. (Fotos: Allan)

Vokal-digt

Alle

Efterårsblade falder

I skoven

Over og

Under træerne ned

Ærer og

Ønsker alle velkommen igen til næste

Årstid

ELNA

Konsonant-digt

Bladene på vores

Cykler og blæsten

Danser i luften.

Falder snart sne?

Gamle mor med

Højt humør

Jager alt flyvende vasketøj,

Kan hun fange det?

Larven går i hi

Månen lyser om

Natten på himlen,

Pengene slipper op hos

Queens and Kings.

Regnen falder fra

Skyerne på himlen

Takker solen for

Varme dage.

Waldemar spiller

Xylofon så smukt med

Yndige bevægelser som

Zebraer i Afrika.

ELNA